

Kol Jálkov

AZ ORTHODOXIA HÍREI

קול יעקב

כ"ח תמוז התשפ"ב – 2022. július 27.

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

2. évfolyam 48. szám

Hetizakasz

MÁTOT-MÁSZÉ

פרשות מטות-מסעי
הפטרה: ועמש

„És vegyétek birtokba az országot sors útján családjátok szerint, a nagyobbak adjatok nagyobb birtokot, a kisebbnek adjatok kevesebb birtokot, ahova kijut számára a sors, az legyen az övé; atyáitok törzsei szerint vegyétek birtokba.”

Július 29.

הדלקת הנרות: 20:04

Július 30.

מעריב במוצאי ש"ק: 21:16

4/18 19:32

מולד חודש אב ביום ה'

Így telt korunk gáonjának sábesze a kórházban

Múlt héten csütörtökön vettük a baljós hírt, hogy korunk egyik legnagyobb Tóra-tudósa, HáGáon háRáv Gerson Edelstein rabbit a bné bráki מעיני הישועה orthodox kórházba szállították, miután mellkasi fájdalmakra panaszkodott.

A 99 éves ros jesivánál múlt pénteken – a Covid óta másodszorra – diagnosztizáltak koronavírus megbetegedést, állapotának javulásáért pedig mindent elkövetnek. A vallásos zsidó világ izgatottan várta, hogy miképp alakul a gáon állapota, s ב"ה mocé sábeszkor megnyugtató híreket vettünk a בחורי חרדים beszámolójából. Ráv Gerson jobban van, oly annyira, hogy a kórházban is mindenben imádkozott; bócherek egy kiválasztott csoportja külön ezért ment a kórházba, hogy a rabbi közösségben imádkozhasson.

A reggeli imát követően briszt tartottak Ráv Gerson szobájában; egyik dédunokáját, – egyben vejének Ráv Itamar Garbuz rabbinak az unokáját – vették fel Ábrahám szövetségébe. A nem mindennapi eseményen Ráv Gerson Edelstein töltötte be a szándék szerepét.

Ezután a sábeszi szuedát leányával és vejével, Ráv Ábrahám Jesájáhu Adlerrel, a Chájim Ozer jesiva egyik vezetőjével töltötte, miközben az ízletes falatok mellett a hetizakasz legmélyebb magyarázatait tárgyalták meg.

Az Örökkévalónak hála Gerson Edelstein rabbi a kórházban is méltóképpen, állapotához képest kiemelkedő módon töl-

tötte a sábeszt, azonban a gáon környezete továbbra is arra kéri a vallásos világ tagjait, hogy imádkozzanak a rabbi mielőbbi teljes felépüléséért.

A gáon héber neve: רבי ירחמיאל גרשון בן מרים

Ráv Gerson Edelstein rabbi a litvis világ egyik legnagyobb jesivájának, az 1908-ban alapított panyevicser jesiva vezetője, s így az orthodoxia egyik elsőszámú embere, kinek háláchikus döntéseire emberek milliói hagyatkoznak. Amikor tavasszal arról kérdezték a rabbit, hogy miben kellene az embereknek fejlődniük, akkor azt válaszolta:

„Három dolgon áll a világ: a Tórán, az Isten-szolgálaton és a jó cselekedeteken. Minden egyes zsidónak vannak kötelességei, melyekben fejlődhet, legyen az Tóra, a benne foglalt micvák teljesítése, jámborság, jó jellemvonások vagy muszár könyvek tanulmányozása. Egy nemzedék bűnéért az igaz emberek bűnhődnek azért, hogy érdeket juttassanak az adott nemzedéknek.”

English Corner - Parashat Matot-Masei

The beginning of parashat Matot discusses the laws pertaining to nedarim, oaths and vows. Nedarim illustrate the awesome power of human speech. The vow that one utters binds one almost irrevocably to a course of action.

Is the proclamation of a neder considered good or bad? Rav Dessler זצ"ל explains that if a person has a desire to change for the best, a neder can be either of benefit or of harm. If one genuinely commits oneself to changing, then a neder

is beneficial. But otherwise, it may just be serving to satisfy the guilty conscience without putting in the real effort.

This is the reason behind the importance of KOL NIDREI on Yom Kippur night. In Kol Nidrei, we regret all vows which we have made and committed ourselves not to making any more. The rationale for this is now clear. Yom Kippur is a day for repentance, a day for honestly resolving to better oneself. But there is the trap of mak-

ing resolutions and of that being the totality of one's efforts. Merely paying lip service to teshuva isn't enough; one must really make an effort to work on oneself.

So never mind about resolving to change – change already!

Only in certain circumstances are nedarim to be recommended. If one is battling the urge to sin, a neder may help to strengthen oneself. (*Slifkin, Brea*)

Shabbat Shalom, Paskesz Sharon

Mátot-Mászé (4Mózes 30:2-32:42.)

És szólt Mózes Izrael fiai törzseinek fejeihez, mondván: Ez az, amit megparancsolt az Örökkévaló." (4Mózes 30:2.) – Miért pont itt hangsúlyozza a Tóra, hogy „Izrael fiai törzseinek fejeihez” beszélt Mózes? Hiszen mindig ez volt a sorrend, hogy először Áronhoz és a törzsfőkhöz beszélt!?

RáSI azt mondja, hogy azt tanítja nekünk itt a poszuk, hogy a fogadalom feloldása történhet akár egyetlen „szakértő” rabbi által. Ezért áll, hogy beszélj a törzsek fejeihez. Kérdés azonban hogy a Tóra azt mondja, hogy „meg ne szegje a szavát; mind a szerint, ami kijön szájából, cselekedjék” (uo. 3.), tehát a hangsúly azon van, hogy meg kell tartani a fogadalmat, ezzel szemben annak feloldása függ a törzsek fejeitől, a rabbiktól, nem pedig a fogadalom megtartása.

Hogyan tehet egyáltalán egy ember fogadalmat? Hogyan tiltat meg magára egy megengedett dolgot? Úgy tűnik mintha ezzel megszegné a Tóra azon parancsolatát, hogy: „Ne tegyetek hozzá az igéhez, melyet parancsolok nektek és ne vegyetek el belőle [...]” (5Mózes 4:2.) Alapvető különbség van azonban egy fogadalom és a Tóra tilalma. A Tóra tilalma örök és nem lehet feloldani, ami nem így van az egyéni fogadalomnál, melyet akár egy „szakértő” rabbi egyedül is feloldhat, ezért ha valaki fogadalmat tesz nem szegi meg a fenti tilalmat. A fentiekből következik hogy az egyéni fogadalmat azért kell megtartani, mert egy bölcs feloldhatja. Enélkül nem szabadna fogadalmat tenni. Ezért említi a párse rögtön az elején a törzsek fejeit, tudatni,

hogy aki fogadalmat tesz nem szegi meg a „ne tegyetek hozzá” tilalmát. (Ávne Nezer)

„[...] Ez az amit megparancsolt az Örökkévaló. Midőn valaki fogadást tesz az Örökkévalónak, vagy esküt esküszik [...]” (4Mózes 30:2-3.) Mit jelent a mondat elején, hogy „ez az”? Csak ezt parancsolta az Örökkévaló? – kérdezi a Chászám Szajfer. Tulajdonképpen az egész Tóra megtartása ettől függ, hiszen mindnyájan átvettük a Tórát esküvel, és ez az eskü kötelez minket Szináj hegyétől kezdve megtartani a Teremtő törvényeit. Ezért ezt mondja itt a poszuk „ez az amit megparancsolt az Örökkévaló [...]” Ez az eskü, ami kötelez mindnyájunkat a parancsolatok megtartására. (Chászám Szajfer)

Gut sábesz, Paskesz Zev

A „dráj-vochen” szabályai Támuz 17-től Áv 9-ig 3. rész

(11.) Ha az asszonyok nem szokták a szövöszéken a fonalakat kifeszíteni, mert ezeket שיה fonalnak nevezik és azt azért tiltották meg maguknak, mert a Szentély אכן שיה alapkövét megszentelték, ezt a kilenc napon sem engedhetik meg maguknak.

(12.) E kilenc napon nem szabad fürödni, még hidegben sem, de gyógyítás céljából, például a szülő nőnek, vagy a viselős asszonynak, akiknek közel a születéshez jót tesz a fürdő, továbbá beteg embernek, kinek az orvos rendelte a fürdőt, szabad fürödni meleg vízben is. Az a nő, akinek a tisó beáv után következő estén a tisztulás mikve-fürdőjében kell alábuknia, de lehetetlen előbb a rendes tisztító fürdőt vennie, fürödjék meg már erev tisó beáv (előző) napján, hasonlóképpen a friss fehérműt kell felvennie, szabad e célra valamit szokása szerint kimosnia, mert ezt nem élvezetére teszi.

(13.) Ha ros chodes áv (hó újhaldja) erev sábeszra (péntekre) esik, aki minden pénteken meg szokott meleg vízben fürödni, megfürödhet most is, melegben

is. De שבה חוון (a tisó beáv napját megelőző sábesz) előtt való pénteken tilos melegben fürödni, még annak is, ki azt különben meg szokta tenni, legföljebb az arcát, kezét, lábát moshatja meg benne. Ugyanígy, aki minden erev sábeszkor meg szokta a feje haját mosni, annak szabad most is, de nem szappannal és nem hamus vízzel. Aki minden erev sábesz (pénteken) alá szokott bukni a mikve-fürdőjében, szabad most is alábuknia hideg vízben. De aki azt már néhányszor elmulasztotta, annak nem szabad.

(14.) A gyászolónak, akinek támuz tizennyolcadikán, vagy azután áv hó újhaldjái bármely napon telik le a gyász hónapja, szabad megnyiratkoznia. De ha áv hó újhaldjától kezdve később jár le gyásza hava, még ily esetben sem szabad ruháját mosnia, vagy megnyiratkoznia (k. Elija rabba 551. fej. 32. p.).

(15.) Ha a kilenc nap valamelyikén körülmetélés van, a körülmetelő, a koma (ki a gyereket a körülmetélés idején tartja) és az újszülött szülei sábesz (ünnepi) ruhájukat szokták felvenni, de

annak a komának, ki a fiút behozza, ez tilos. Az a nő, ki a gyermeket az ajtóig hozza, szintén ünneplőbe szokott öltözködni, mert hisz ezzel teljesen kimeríti részét a micvában. שבה חוון (a tisó beávot megelőző sábesz) előtt megengedhetik nekik a szakáll lenyírását is, de azután már tilos lenyírni.

(16.) Már a (9.) pontban írtunk arról, hogy שבה חוון-kor szabad felöltöni fehérműt, vagyis inget és lábravalót, melyeket csak az izzadás miatt szoktak felvenni. De egyéb sábesz ruhája tekintetében a helyi szokás dönti el, hogy váltsa-e, vagy nem.

A zsinagógában felcserélik a frigszekrény függönyét, az előimádkozó és felolvasó állvány takaróját, a Tóra-tekerics köntösét שבה חוון-ra, de olyan sábeszra, mely áv hó 9-ére esik, nem cserélik fel.

(17.) שבה חוון máftirjának (a prófétai szakasz felolvasásához) a község rabbiját szokták felhívni, aki érti a fájdalom szavát és ismeri hangját, aznap tehát ne őt hívják fel harmadiknak (Mágén Avrahám 282. fej. 14. p.).

Reb Teitelbaum Mose és a Messiás

Szerdára esik a **ישמח משה** halhatatlan szerzőjének, Reb Teitelbaum Mose 181. évfordulója, támuз hónap 28. Reb Mose anyai nagybátyjának, Árje Léb Lopatiner stizeni gáonnak volt a tanítványa, aki később, a „lublini látónál” tett látogatása után fordult a haszidizmus felé.

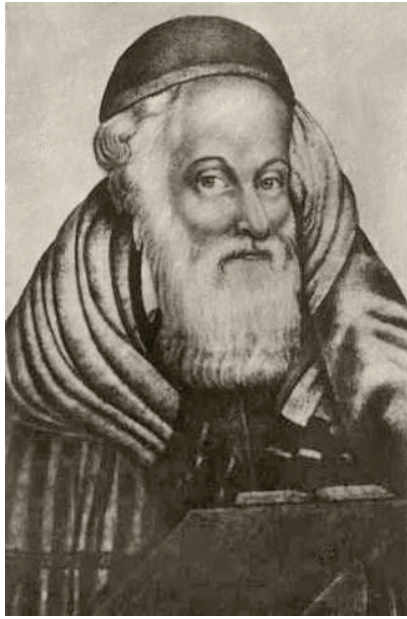
Döntvényei a **השיב משה** a *Zsoltárokra* vonatkozó munkája pedig **תפלה למשה** címen jelentek meg. Leszármazottjai a szatmári és szigeti dinasztiák alapító lettek, így öröksége ma is virágzik.

Sírhelye máig az egyik legfontosabb zsidó zarándokhelynek számít. Az ohel bejárata fölött látható feliratot egy tórai idézet szerint vésték, mely magyarul így hangzik: „Mózes pedig vette a sátorot és felvonta a táboron kívül, távol a tábortól és elnevezte gyülekezés sátorának. És volt: Mindenki, aki kereste az Örökkévalót, kiment a gyülekezés sátorához, mely a táboron kívül volt. És volt, midőn Mózes kiment a sátorhoz, felállott az egész nép és megállott kiki az ő sátra bejáratában; és néztek Mózes után, míg nem bement a sátorba.” (2Mózes 33:7–8.)

Életéről számos csodatélt mesélnék a mai napig, hozzá fűzik Kossuth Lajos meggyógyítását is. Életét átjárta a Messiás-várás, úgy mesélik, hogy minden peszách előtt egy kosárba készített maceszt és bort, hogyha eljönne a Messiás, akkor ne kelljen időt vesztegetnie külön még a pakolással is. Reb Mose Messiás-várásáról Martin Buber az alábbi történeteket jegyezte fel:

„Mose Teitelbaum rabbi szakadatlanul várta a Messiás eljövételét. Ha valami sokadalom hangját hallotta az utca felől, reszkető hangon kérdezte: »A követ jött?«

Mielőtt este nyugovóra tért, ágya mellé készítette szombati öltözékét és ráhelyezte a vándorbotját.

Egy őrt azzal bízott meg, hogy az első észlelt jelre rögtön költse fel.

Egyszer megvételre ajánlottak neki egy szép lakóházat közvetlenül az imaház mellett. »Mit kezdjek veled?« Kiáltott föl. »Maholnap itt a Messiás, akkor pedig Jeruzsálembe költözöm.«

Korának tekintélyes cádikjai azt tartották róla, hogy Jirmejáhu próféta lelkének egy szikrája kelt életre benne. Ha valaki a Szentély elpusztulásának napján érzett mérhetetlen gyászán csodálkozott, azt szokta mondani: »Mit csodálkoztok? Én vagyok az az ember, aki látta a nyomorúságot. De Isten megengedi, hogy az épülést is lássam.«

Késő öreg koráig sosem ötlött eszébe, hogy még a Messiás eljövele előtt meghalhatna. Nyolcvankét éves volt, amikor engesztelés napjának előestéjén, a **כל נורי** elmondása előtt így szólt: »Világ Ura, te tudod, hogy rossz tanuló vagyok, de azt is tudod, hogy megmondom az igazat, hazudni nem szoktam és nem szépítem a dolgokat. Ha Mose, Channa fia tudta volna, hogy megöszül, mielőtt a Messiás jön, bizonyára ki sem bírta volna addig. Te viszont, Világ Ura, nap mint nap bolondítottál, míg teljesen meg nem öszültem. Ebben a korban nagy dolog az, ha a Mindenható egy vén bolondot bolonddá tud tenni! Most kérek, Világ Ura, jöjjön már el a Messiás! Nem mi miattunk, hanem Te miattad, hogy a nép megszentelje Nevedet!« (Haszid történetek, II. kötet, Budapest: Atlantisz, 1995. 202–203.)

Úgy mesélik, hogy amikor a szentéletű újhelyi rebe megtért Teremtőjéhez, vonakodott belépni a Mennysországba, ezért az Örökkévaló kiküldte elé Dávid királyt, hogy hárfájátékával kísérije be az őt megillető helyre...

Emlékéből fakadjon áldás!

LEGYEN A TÁMOGATÓNK!

Kolel • Kazinczy Sász Chevra • Kazinczy Zsinagóga • Dessewffy Zsinagóga • Alma utcai Zsinagóga • Pesti Sul • Teleki Stiebel • Női Klub • Kazinczy Klub • Kidus • Mikve • Talmud Tóra gyerekeknek • Adomány a rászorulóknak • Chevra Kadisa

www.tamogatas.maoih.hu

Hanna Garden étterem

Nyitvatartás:

Vasárnap-Csütörtök: 12:00-22:00

Péntek: 12:00-16:00

Asztalfoglalás: (06 1) 342 1072

web: hannagarden.hu

e-mail: hannagarden@maoih.hu

Kínálatunkban a hagyományos magyar és zsidó konyha nélkülözhetetlen fogásai szerepelnek.

MAOIH 150
5632 ÓTA

Ráv Mendelovits Jicchák Binjámin jorcájtja

A polgári naptár szerint idén július 27-ére esik Ráv Mendelovits Jicchák Binjámin (1916–1998) püspökladányi rabbi évfordulója, támuz 28. Újfehértón látta meg a napvilágot egy ottani bálebész, Reb Áser Mordecháj fiaként. A jámbor vallásosságot az otthoni ház melegében szívta magába, tudását pedig a mezőkovácsházi és a nyitrai jesivában tökéletesítette. Püspökladányra házasságot kötött, az ottani rabbi, Ráv Strausz Ábrahám SzeGáL unokáját, Cirelt vette feleségül, akinek már dédapja, a יוסף ורביד הזהב szerzője is ladányi rabbi volt. 1940-ben a rebecen nagyapjának halálával őt választották a ladányi rabbiszékbe, s fiatal kora ellenére ő vette át az ottani jesiva vezetését is, ahol azidőben mintegy ötven bócher tanult. Ráv Mendelovits túlélte a vészkorokat, majd idővel az Egyesült Államokba költözött, s ott a New York-i Mount Kiscóban lévő „nyitrai” jesiva egyik vezetője lett, a 20. század egyik megbecsült döntéshozója. Emlékéből fakadjon áldás!

Imaidők az orthodox imaházakban (2022.07.29.–08.04.)

	Szombatfogadás	Szombaton (reggeli, délutáni és esti ima)	Hétköznaponként (reggeli, délutáni és esti ima)
Kazinczy nagyzsinaogóga	20:15	09:00; 20:05; 21:16	08:00 és 09:00 (vasárnap) 07:00 és 08:00 (hétfőtől péntekig) 13:30 (vasárnap-péntek) 20:00 (vasárnap-csütörtök)* 20:40 és 21:30 (vasárnap-csütörtök)
Dessewffy zsinagóga	19:00	9:30; 20:15	08:30; 20:30; 21:00
Alma utcai imaház	-	09:00	-
Teleki téri stiebel	-	09:00	-
Visegrádi Sul	-	09:00	-

R. Gluck adománya

Az Orthodox Hitközség ezúton is köszönetet mond R. Gluck Richardnak – יוסף דוד בן שרה פעסל – a nagyvonalú adományáért, melyet a Kazinczy utcai zsinagóga és Sász Chevra könyvtárának gyűjteményének gyarapítására és új táleszok beszerzésére ajánlott fel! שכויה

Ros chodesi promóció

Amennyiben most sábeszkor a péntek esti és szombati szeudákat is a Hanna Gardenben tölti, úgy az étterem 50%-os kedvezményt biztosít! Egy étkezés ára 14 ezer forint (35 euró).

Chodes tov, kezdődjön jól az új hónap!

Nap	Időpont	Téma	Előadó
Vasárnap	18:30–19:15	Mindennapi cháláchá családfoőknek	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Hetiszakasz: ami a múlt hétről kimaradt	
Hétfő	18:30–19:15	Jiddiskájt fiataloknak és idősebbeknek	R. Dan Daniel
	19:30–20:15	Hetiszakasz RáSI-val	R. Paskesz Zev
Kedd	18:30–19:15	Gemará Bráchet	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Muszár	
Szerda	18:30–19:15	Jiddiskájt fiataloknak és idősebbeknek	R. Dan Daniel
	19:30–20:15	Háláchá Smá és t'filá	R. Paskesz Zev
Csütörtök	18:30–19:15	Hetiszakasz chászidut	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Muszár	

Kol Jákov 2022 – 48. szám Ingyenes lapszám. Heti, képes, információs magazin.

MAOIH 1074 Budapest Dob utca 35. | e-mail: info@maoih.hu | web: www.maoih.hu | Felelős kiadó: Deutsch Róbert | Főszerkesztő: Cseh Viktor
A lapban megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. Az elhelyezett fizetett hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
A hirdetések közzétételkor teljes mértékben figyelembe vesszük a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény rendelkezéseit, valamint az önszabályozó reklámpiacon kialakult gyakorlatot. A kiadvány törzsi és egyéb szent szövegeket, illetve azok magyarázatait tartalmazza, ezért kérjük ne dobja el.